

„AZ EGYIK NÖVENDEKNEK AZT MONDOM: CSUKD BE A SZÁD, A
MÁSIKNAK AZT, NYISD KI!”

WIEDEMANN BERNADETT ÚGY VÉLI, A TANÍTÁST SOSEM FOGJA ABBAHAGYNI

Wiedemann Bernadett

Soha nem akart operaénekes lenni. Óvónőnek készült, de ahogy felvették a konzervatóriumba, majd a Zeneakadémiára, aztán az operaszakra, mindig alakított a tanítással kapcsolatos tervein. S már a Zeneakadémia utolsó évében elkezdett foglalkozni az énekelni vágyókkal, a győri konzervatóriumban. Wiedemann Bernadett, aki szinte az összes jelentős drámai mezzoszoprán szerepet elénekelhette, operai karrierje mellett mindig szakított időt a növendékekre, s vallja is, hogy a színpadon megélt tapasztalatokat át kell ültetni a tanításba. Akad olyan növendéke, akit a bécsi zeneakadémiára vettek fel, az Operaház kórusát pedig már öt nála diplomázott énekes gazdagítja. A mezzoszopránnal személyre szabott technikákról, átalakuló oktatásról, B tervről, tanfelügyeletről, valamint megmérettetésekről is beszélgettünk.

- Az Operaház nyár eleji énekversenyén is az Ön növendéke lett az első.
- Igen, a középiskolai kategóriában Rózsa Benjamin Noel, a budapesti Weiner Leó Katolikus Zeneiskola AMI és Zeneművészeti Szakgimnázium diákja bizonyult a legjobbnak, aki elképesztően tehetséges basszus. S volt is kitől örökölnie a talentumát, hiszen édesanyja, Fodor Beatrix kiváló énekes, édesapja pedig Rózsa Gábor zongoraművész. Most az egyik fontos tanári teendőm, hogy kicsit

visszafogjam, hiszen mindent szeretne elénekelni, még a legnehezebb basszusáriákat is... Türelemre kell intenem, hiszen annyi év áll még előtte, figyelnie kell a hangszalagjaira, arra, hogy ne terhelje túl magát.

– *Tényleg mindig tudta, hogy tanítani akar?*

– Soha életemben nem készültem operaénekesnek. Sőt, gyerekkoromban a nagymamám azt mondogatta, hogy szegény kislány, hogy lehet ilyen ronda *hangja*... *Ő igazán szépen énekelt, nagypapám volt, aki gitározott, az apukám csellózott*, de hobbi muzsikálás szintjén volt mindez. Persze, a családi zeneszeretethez köszönhetően én is jártam zeneiskolába, azonban óvónő akartam lenni, mindig is nagyon jól megtaláltam a hangot a kicsikkel. Amikor később felvettek a konzervatóriumba, arra gondoltam, hogy akkor majd tanítok zeneiskolában. Amikor bejutottam a Zeneakadémiára, akkor azt, hogy a konzervatóriumban foglalkozom majd a gyerekekkel, s mikor bejutottam az operaszakra, az járt a fejemben, hogy az egyetemen tanítok majd... Egyébként akkor már semmi sem választott el attól, hogy operaénekes legyek. Akkor kezdtem el igazán ismerkedni a műfajjal, amikor bekerültem az akadémiára, s megnéztem a tanárom, Bende Zsolt előadásait. Legelőször az Operaházban Vajda János Mario és a varázsló című darabját láttam! De a történethez hozzátartozik az is, hogy nem volt könnyű út az éneklés. A konzervatóriumba Keönch Boldizsárnak köszönhettem, hogy felvettek, tanfelügyelőként részt vett a vizsgán, s ő látott meg bennem valamit. Azt mondta: 'Ezt a lányt fel kell venni.' Ha nincs Keönch Boldizsár, akkor a közelébe se kerülök az énekesi pályának. A konzervatóriumban még szoprán voltam, másodiktól lettem alt II. Elsőre pedig nem vettek fel a Zeneakadémiára. Egy évvel később aztán ismét megpróbáltam. Megskáláztattak, kicsit guturális volt akkoriban a hangom, és végül bekerültem.

– *Az első évben tényleg csak Mozartot énekelt?*

– Igen. Volt ugyanis egy böhöm, dörmögős hangom, így Bende Zsolt a Mozart-éneklés hatásában bízott. Minden órán sírtam. Minden órát megszenvedtem. Volt, hogy hatvan perc alatt összesen két ütemet énekeltem... Kínszenvedést jelentett, Eőry Zsuzsanna tanárnő kitartására is szükség volt. Azonban mindez tényleg segített. Ahogy az is, hogy később kihagytam egy esztendőt. Harmadikos voltam, amikor megszületett a fiam, Bence, s nem jött vissza a hangom. A hormonális változások miatt sehogy sem szólt a voce ... Rengeteget gyakoroltam, különböző technikákat próbálgattam, míg helyre nem állt, s aztán már drámai mezzóként énekelhettem tovább. A sötét szín mellett meglett a hangom 'teteje' is. Az szintén nagyon hasznos volt, hogy a Zeneakadémia után négy évet Ercse Margithoz jártam, akinek remek füle volt, s pozitívan állt mindenhez. Nem sok technikai tanácsot adott, inkább azt figyelte, mikor szól jól a hangom, s mindig figyelmeztetett, hogy jegyezzem meg az adott metódust, én pedig követtem a tanácsát.

– *De ekkor már Ön is tanított.*

– Igen, az akadémia utolsó évében a győri konzervatóriumban kezdtem. S ekkor kiderült, hogy mennyire hasznos volt számomra az egy éves kihagyás, az, hogy olyan sok módszert kipróbáltam, mert mindezt tovább tudom adni. Arra is rájöttem, nem lehet tudni, hogy kiben milyen tudás rejlik, mert nem látjuk milyen gát akadályozza a kiteljesedését. Ezért is hasznos az a rengeteg tapasztalat, amin nekem is át kellett mennem, és épp ezért nagyon nyitottan állok mindenkihez. Szoktam is mondogatni a fiataloknak, hogy iskolaválasztáskor ne az épület, hanem a tanár mellett voksoljanak. Olyat válasszanak, akinek esetleg már jártak a kurzusán, akiben bíznak, akinek értik, érzik a magyarázatait.

– *Említette egy korábbi interjúban, hogy még a ‘hangtalanokkal’ is szívesen foglalkozik...*

– Így van, hiszen magam is az voltam egy ideig... Imádom ezeket a kihívásokat. A hangképző szerveket persze fejlődésre kell bírni, koncentrálni arra, mi történik a kemény és a lágy szájpaddal, az orr-melléküregekkel vagy az arcüreggel. Akinek van érzéke hozzá, az fejlődni fog, bár azt nem tudom, hogy lesz-e belőle valaki. Mindenesetre az egyik ‘hangtalanok’ induló növendékem később sikerrel felvételizett a bécsi zeneakadémiára. De még az is, akinek nincs érzéke hozzá, a közös munkát követően mindenképp lép valamennyit előre. Nagyon lényeges az is, miként lehet a gyerekeket lazítani. Sokat beszélgetünk erről is a Rádió Gyermekkórusának egyik karvezetőjével, aki nálam tanul hangképzést. Szívesen ajánlom egyébként az Alexander-módszert, amellyel tanárként találkoztam, sok énekesnek hozott pozitív változást, ahogy a Kovács-metódus szintén, érdemes volna ezt a kicsiknek is elsajátítaniuk. Lényeges, hogy a gyerekek milyen tudással lépnek tovább, ezért is értek nagyon egyet Bátori Évával, aki a ZETA legutóbbi konferenciáján is felhívta a figyelmet rá, mennyire hiányoznak a tanfelügyelők, vagy legalábbis az, hogy a énektanárok konzultáljanak egymással. A konferencián egyébként egy másik, lényeges témáról is szó esett. Egyre kevesebben járnak zeneiskolába, bizonyos hangszerek egyre jobban hiányoznak.

– *S tudnak ez ellen tenni valamit?*

– Országjárásra indul mindenki, hogy népszerűsítse, bemutassa a gyerekeknek a tárgyát. Nekem is sok közös koncertem van az ötödik kerületi zeneiskolával. Kevesen kezdenek el 14 éves koruk előtt énekelni, szükség van az ösztönzésre.

– *Mi az, amit minden növendékének szeretne átadni?*

– Akkor vagyok boldog, ha a kiáll a koncerten és nem arra figyel, hogyan énekel, hanem arra, milyen érzéseket közvetít, s ő hogyan érzi magát közben. Legyen felszabadult, akkor fog jól szerepelni. Természetesen ehhez a technikát és minden mást begyakorolunk időben a fellépés előtt. Szeretném átadni nekik a zene szeretetét,

s hogy minél több dalt énekeljenek örömmel, hogy megismerjék a repertoárt és szívesen válogassanak.

Verdi: A trubadúr (Wiedemann Bernadett és Fekete Attila)

– *Mennyire lehet magát a színpadi kisugárzást tanítani?*

– Megpróbálok mindent, amit e téren tehetek. A növendéktől azt kérem, hogy először értelmezze a szöveget, élje át úgy, hogy ez a hallgatóság számára is érződjön. Felszögelttem a tanteremben a falra egy tükröt, s arra kérem a gyerekeket, hogy nézzék magukat éneklés közben, figyeljék meg, hogy kivétel-e a mondandójuk a vonásaikra. Most már szerencsére színészmesterség tanárunk is van a Weiner Konzervatóriumban Mesterházi Gyula személyében, aki beszédtechnikával is foglalkozik, s el lehet vinni hozzá a darabokat. Szituációs gyakorlatok is tart, s van, akin már látható, hogy sokat lépett előre, felszabadultabbá vált. Azt tapasztalom, hogy a mai fiatalok be vannak zárkózva, vagy olyan álarc mögé bújnak, amin először át kell hatolni...

– *Olyan szenvedéllyel beszél a tanításról, ahogy minden szerepét énekli. Miként tudott erre is időt szakítani az operai pálya mellett?*

Wiedemann Bernadett
(Pentaton Alapítvány)

– A diplomakoncertem után, még a színpadon azzal jött oda hozzám Ütő Endre, az akkori operaigazgató, hogy augusztus 1-jétől szerződtesse. Igent mondtam, de közben maradtam a győri konzervatórium tanára. Akkor voltam kénytelen búcsút mondani az intézménynek, amikor Bence iskolás lett, azonban akkor is maradtak a magánnövendékek, mégpedig sokan. Közéjük tartozott Sáfár Orsolya, Keszei Borbála, Bauer Andrea, Vadász Zsolt vagy Ódor Botond. Tizenkét évvel ezelőtt lettem a Pécsi Tudományegyetem énekszakának a tanára, s azután felkérést kaptam a Weiner Leó Konzervatóriumból is.

– *Hogyan alakult az elmúlt évtizedek alatt a tanári attitűdje?*

– Nagyon sokat változtam magam is, ahogy a világ. Ahogy minél többet énekeltem, egyre nehezebb feladatokat kapva, újabb és újabb technikai megoldásokat kellett megtanulnom. S egyre jobban megismertem, hogy nem csupán egyféle énektechnika létezik, hiszen légzéstechnikából is akad német, olasz vagy román iskola, lehet válogatni. Egy-másfél év után derül ki egy növendékről, hogy számára melyik a legjobb. Személyre szabom hát a metódust. Az egyik növendéknek azt mondom: csukd be a szád, a másiknak azt, nyisd ki! Énekesként sok mindent végigéltem külföldön is, rendszeresen akad valaki a színpadra állítók csapatából, akivel nem könnyű együttműködni. Épp ezért elmondom azoknak, akik az órán is sírdogálnak, hogy edződni kell, hiszen ha tehetséges valaki, akkor nem bukhat el az idegek játékán. Mondogatják is, hogy milyen szigorú vagyok, mert mindig megmondom, ha valami rossz. Csak akkor dicsérek, ha azzal a produkcióval valóban elégedett vagyok.

– *Az örök optimista, vidám Wiedemann Bernadettet nehéz ilyen szigorúnak elképzelni.*

– Néha azt érzem, nem vagyok elég szigorú, mert az anyai ösztönök mindig kitörnek belőlem, imádnak is a növendékek. Az énekórán tanár az ember, utána persze a pótanyja a gyerekeknek, akiket foggal-körömmel megvédi mindentől. Megteszek

értük minden tőlem telhetőt, ide tartozik az is, hogy az összes növendékkel készítették B tervet. A kultúrában egyre kevesebb területre jut pénz, így a lehetőségek is jelentősen csökkennek. Ma már mindenkinek az egyik pillanatról a másikra megszűnhet a munkahelye... Épp ezért fontos, hogy legyen más szakmájuk is az éneklés mellett. Azt szoktam mondani nekik, hogy az is egy út, ha legalább három nyelven beszélnek. Szerencsére most azt látom, hogy a konzervatóriumban egyre többen járnak OKJ-s képzésekre, mert két év alatt kapnak egy szakközépiskolával egyenértékű végzettséget, és ezt nagyon helyesnek tartom. Ezek a fiatalok ugyanis már egyetemisták, olyan intézményekbe járnak, mint a műszaki vagy a testnevelési egyetem, s így még egy szakmával gazdagodnak. Annak is örülök, hogy elmondhatom, már öt egykori növendékem énekel az Operaház kórusában. Kocsár Balázs is, aki a PTE ZMK ének tanszak vezetője, számos alkalommal igyekezett felkészíteni a növendékeket arra, mennyire fontos, hogy ne csak a szólistaságban gondolkozzanak. S azt a tudást is igyekeztünk átadni nekik, ami a kórustagsághoz szükséges.

Wiedemann Judit, Wiedemann Bernadett, Virág Emese, Pataki Bence
(Muzsikáló családok -Zsolnay Negyed-Pentaton Alapítvány)

– *Hogyan fogadta, amikor a fia, Pataki Bence bejelentette, hogy ő is az énekesi pályát választja?*

– Majd szívinfarktust kaptam... Mondhatni, nem örültem. Ugyanis 18 évesen közölte ezt. Addig, a napi öt-hat, otthon ‘végigélvezett’ énekóra után azt mondta, esze ágában sincs a zenét választani, pedig hét évig zongorázott... Az érettségit követően azonban úgy döntött, mégis megpróbálná, de persze például szolfézs terén volt mit bepótolnia. Így a Szent István Gimnáziumban Hormai József készítette fel, s másfél év elteltével fel is vették Szegedre, Temesi Máriához járt. Ezt követően Pécsen végezte el a művésztanári képzést, majd Marton Éva posztgraduális képzésében is részt vett a Zeneakadémián. Sosem tanítottam, de azért sokszor beszélgettünk vele a

zenéről. Nagy öröm, hogy most már akadnak olyan darabok, amelyekben együtt léphettünk fel! Ilyen volt az István király a Margitszigeten vagy a Gianni Schicchi és az Otello a dalszínházban.

– *S akadt olyan előadás, amelyben hárman voltak a családból?*

– Nem, Judit húgommal csak én énekeltem már sokszor egy színpadon, ugyanis ő az Operaház kórusának a tagja. Judit hivatása is a tanítás, ő szintén a Zeneakadémián végzett. Korábban az ELTE-n tanított éneket, az utóbbi években pedig ő ugyancsak a Weiner Konzervatóriumban dolgozik.

– *A fia nem gondolkodott még a tanításon?*

– Már javasoltam Bencének, mert nagyon jó füle van, s annyira kevés a férfi énektanár a konzervatóriumban. Korábban már a kaposvári színház színészeinek a hangképzője volt. Most, amikor felvetettem, hogy talán érdemes volna ezzel foglalkoznia, nem ellenkezett... Meglátjuk, hiszen közben az Operaházban a következő szezonban ötven előadásra kapott felkérést, s a Tihanyi Szabadtéri Színpad igazgatói posztját is ellátja.

– *Ön milyen folytatást tervez?*

– Úgy határoztam, hogy Pécsnek kicsit búcsút mondok, a Weinerben ugyanis 26 órám van, emellett az énekléssel is foglalkoznom kell, arról nem is beszélve, hogy szeretnék több időt tölteni a kétéves unokámmal. Szerencsésnek érzem magam, mert szép karriert járhattam be, egyébként is mindenhez úgy viszonyulok, hogy minden úgy van jól, ahogy van. A tanításban nagyon élvezem, hogy folytonosan új módszereket kutatok, kurzusokon veszek részt, hogy még több tudást adhassak át a fiataloknak. A menopauza alatt például megint nem szólt úgy a hangom, ahogy szokott, egy lige hiányzott... Magamon gyakoroltam ki, miként tudom ezt a problémát áthidalni. Rengeteget próbálgattam, hogyan lehet másképp, akár háromféle eltérő módszerrel elérni a kívánt eredményt, és ezt is mind-mind meg tudom osztani a növendékeimmel. Úgy vélem, a tanítást sosem hagyom abba! Emellett pedig annyi minden más is érdekel! Szeretek ruhát varrni, s mivel az egész gyerekkoromat egy varázslatos kertben tölthettem, a mai napig imádok növényekkel foglalkozni. Szóval még az is lehet, hogy kertész leszek...

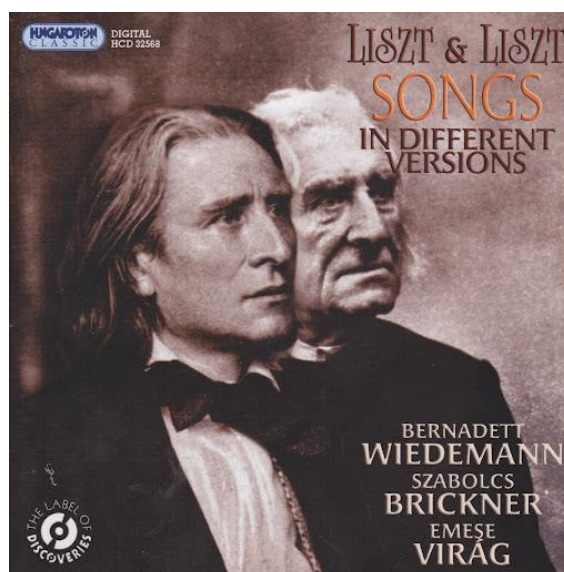
Réfi Zsuzsanna

FÜGGELÉK:

1. Dalok

Wiedemann Bernadett és Virág Emese felvételeiből:

[Egy ifjú görög leányhoz / A une jeune grecque](#) (3:16)

[Thou that from the heavens art - second version](#) (3:16)

[Sound softly, my song \(J. Nordmann\) - second version](#) (4:04)

[Three Petrarch sonnets \(1847\) - No. 123. I beheld on earth](#) (5:27)

[Three Petrarch sonnets \(1883\) - I find no peace](#) (4:40)

[Joyful and sorrowful \(J. W. von Goethe\) - third version](#) (2:45)

© 2010 HUNGAROTON RECORDS LTD.

Nincs mindig május / It is not Always May (2:52)

A halász éneke / La chanson du pecheur (5:41)

Óvakodj! / Beware! (1:46)

Egy angyal lelke / L'ame d'un ange (3:22)

Sebek / Blessures (5:32)

Egy ifjú leányhoz / A une jeune fille (3:28)

Medje válasza / Réponse de Medje (3:23)

Tavaszi dal / Chanson printanière (1:34)

Thou that from the heavens art - second version (3:16)

Egy ifjú görög leányhoz / A une jeune grecque (4:54)

Az árnyasban kortyolgatni / Boire a l'ombre (2:48)

Midőn imádkozik a gyermek / Quand l'enfant prie (3:59)

Midón imádkozik a gyermek / Quand l'enfant prie (3:14)

Son Lieto e Gustoso (2:54)

Se v'è Alcun (2:36)

Va Bene! Va Bene... (0:30)

E dov'è Mai d'Amilcare La Sposa? (3:02)

Cara, Del Labbro Tuo (0:41)

Il Ciglio Serena (1:28)

Pur Alfine t'ho Giunto (1:53)

Quel Labbro Vermiglio (3:14)

Finiscila, Ragazza (0:56)

© 2009 HUNGAROTON RECORDS LTD

Brahms: Brácsadalok | Two Songs, for voice, viola and piano | Op. 91 (11:44)

No. 1 Gestillte Sehnsucht

No. 2 Geistliches Wiegenlied

Wiedemann Bernadett-ének; Botos Veronika-brácsa; Dallos Erika-zongora

(Magyar Állami Operaház, 2013. április 28.)

F. Poulenc: A szerelem útjai

https://youtu.be/WpC_FwTODW4?si=HKjDLs1a2WiQQCXT (3:19)

[Alban Berg: "Sieben frühe Lieder" - No. 1. - "Nacht" / Wiedemann Bernadett / Virág Emese](#)
(3:57)

[Alban Berg: "Sieben frühe Lieder" - No. 2. - "Schilflied" / Wiedemann Bernadett / Virág Emese](#) (1:53

[Alban Berg: "Sieben frühe Lieder" - No. 3. - "Die Nachtigall" / Wiedemann Bernadett / Virág Emese](#) (1:46)

[Alban Berg: "Sieben frühe Lieder" - No. 4. - "Traumgekrönt" / Wiedemann Bernadett / Virág Emese](#) (2:17)

[Alban Berg: "Sieben frühe Lieder" - No. 5. - "Im Zimmer" / Wiedemann Bernadett / Virág Emese](#) (1:08)

[Alban Berg: "Sieben frühe Lieder" - No. 6. - "Liebesode" / Wiedemann Bernadett / Virág Emese](#) (1:55)

[Alban Berg: "Sieben frühe Lieder" - No. 7. - "Sommertage" / Wiedemann Bernadett / Virág Emese](#) (1:55)

[Kocsár Miklós: "Hegyek völgyek között járok" / Wiedemann Bernadett / Virág Emese](#) (1:49)

[Kocsár Miklós: "A párjavesztett gerlice" / Wiedemann Bernadett / Virág Emese](#) (3:26)

[Kocsár Miklós: A kísértet dala / Wiedemann Bernadett / Virág Emese](#) (3:13)

[Orbán György: "Silabizálva" / Wiedemann Bernadett / Virág Emese](#) (2:24)

[Orbán György: "Az egzaltált" / Wiedemann Bernadett / Virág Emese](#) (2:06)

[Orbán György: "A szelíd" / Wiedemann Bernadett / Virág Emese](#) (2:01)

[Hollós Máté: Péter- képek 1. / Wiedemann Bernadett / Virág Emese](#) (2:11)

[Hollós Máté: Péter- képek 2. / Wiedemann Bernadett / Virág Emese](#) (3:19)

[Csemiczky Miklós: Három énekes miniatűr - "Ha.." / Wiedemann Bernadett / Virág Emese](#)
(2:27)

Csemiczky Miklós: Három énekes miniatűr - "Probatio calami" / Wiedemann Bernadett /
Virág Emese (1:33)

2.

Opera és oratórium felvételek

Bellini: I puritani - Son vergin vezzosa (M. Szűcs, O. Klein, T. Clementis, B.
Wiedemann) (5:30)

G. Verdi: Requiem - Lukács E., Lukács, Wiedemann, Kelen, Kovács (1:27:36)

Magyar Állami Operaház Ének- és Zenekara, vezényel: Lukács Ervin
Lukács Gyöngyi – szoprán, Wiedemann Bernadett – alt, Kelen Péter – tenor,
Kovács Kolos – basszus
2004.

Bernadett Wiedemann: Azucena (12:56)

Verdi: Il trovatore IV. akt. final - sings: Cserna - Bándi - Wiedemann - Kálmándi (4:15)

Bernadett Wiedemann - Delilah - Mon coeur s'ouvre a ta voix (5:03)

The Flower Duet (Delibes: Lakmé) – Erika MIKLÓSA (Lakmé) – Bernadett WIEDEMANN
(Mallika) – MÜPA 2012 (3:49)

ANDRÉ CHÉNIER (3:45)

Bizánc - Nyári Zoltán, Kele Brigitta, Wiedemann Bernadett (2:24)

Selmeczi György: Bizánc
Kolozsvári Magyar Opera ének- és zenekara, vezényel: Kesselyák Gergely
(Bartók Plusz Miskolci Operafesztivál 2014)

The Flower Duet (Delibes: Lakmé) – Erika MIKLÓSA (Lakmé) – Bernadett WIEDEMANN
(Mallika) – MÜPA 2012 (5:49)

Vezényel: Harazdy Miklós
(Budapest, MÜPA, 2012)

ÉLETKÉPEK

(Magyar Állami Operaház)

Fotó: Csudai Sándor – Origo

Fotó: Csudai Sándor - Origo

Fotó: Csudai Sándor - Origo

Arabella - Magyar Állami Operaház - Wiedemann Bernadett, Szvétek László (Fotó/Forrás: Csillag Pál)

Verdi Don Carlos c. operájában

Vajda János Karnyóné c. művében
(Fotó: Éder Vera)